

AFTONBLADET

Textstorlek: **1** **2** **3**

Mannen som pratar lika fort som en indie. Percy Barnevik verkar först dämpad, nästan orolig för intervjun. Men när han kommer igång och berättar om biståndsarbetet är det som förr, orden flödar och siffrorna sprutar: 228 000 kvinnor som organiserat sig och startat 70 000 företag, 35 skolor som ska bli 100, 1,3 miljoner nya jobb ...

Foto: MAGNUS WENNMANN

Barnevik hamnade mitt i bombdrama

Här berättar han om attentatet, kampen för Indiens fattiga och varför kvinnor är bättre än män

Percy Barnevik är tillbaka.

Den här gången ska han utrota fattigdomen och det påståendet kan ni läsa ironiskt eller på djupaste allvar.

Barnevik är i alla fall besjälad av sitt sista stora projekt, att hjälpa de fattigaste i tredje världen att starta företag.

Han tar emot i en lägenhet i Stockholm. Mannen som står innanför dörren är inte den Barnevik vi brukade se. Han verkar mer dämpad. Men när han satt sig i den röda soffan i det vackra vardagsrummet kommer han snart igång.

1999 fick du ett brev från Gunnel och Olle Blomkvist som startade biståndsorganisationen Hand in Hand.

– De ville ha hjälp med kontakter i Indien som jag hade besökt under 40 år för Sandvik och andra företag. Vi träffades i Investors konferensrum.

Då var du ABB:s ordförande ...

– Och Investors ordförande. Och Sandviks. Och Astra Zenecas.

Du var en av Sveriges mäktigaste personer. Du måste ha fått mängder ...

– Tusentals.

... propåer och tiggARBREV. Varför tänkte du på detta?

– Jag såg möjligheten. Gunnel och Olle var över 70. Ett strävsamt rektorspar som kämpade nere i den indiska delstaten Tamil Nadu. De försökte få in barn i skolor. Jag åkte ner för att få grepp om hur det såg ut. Sen blev det mer och mer engagemang från min sida. Det här kunde man göra nåt stort av. Då var det 20–30 anställda. Nu är det 1 300 anställda, 1 300 deltidslärare och 5 500 volontärer.

Är biståndsarbete mer meningsfullt än att arbeta i industrin?

– Jag har suttit i 100 styrelseår, varav 50 som ordförande. Jag vill inte hänga kvar tills jag fyller 70 och lägga till 10–20 styrelseår. Det här är en spännande sista fas i livet, mer meningsfull än att gå runt på golfbanorna eller sitta i Spanien och dricka gin & tonic.

En samvetsfråga?

– Det berikar livet att se de här kvinnorna komma upp ur träsket, starta företag och få en mer mänsklig tillvaro. Ungarna som arbetar i stenbrott och väverier. Skadade ögon. Silkesdammet. Silikonlungor. Att få dem tillbaka till barndomen, det är ingen dålig belöning.

Varför är Hand in Hand bättre än annan biståndsverksamhet?

– Ett: vi kör behårt med hjälp till självhjälp. Vi är emot det direkta givandet. Vi tränar människor, förmedlar lån från bankerna. Vi ger ett metspö i stället för fisk. Två: vi har bara indier anställda. Tre: vi har ett modernt sätt att driva organisationen. Som ett företag. De principer som jag tillämpade för 20–30 år sedan i Sandvik och Asea gäller här också.

Med all respekt, är inte du bara ytterligare en vit, rik man som ska lösa tredje världens problem?

– Det är 8 000 indier som arbetar i Hand in Hand, inte utsända svenskar som kostar en miljon om året. Indier. De bygger upp det själva. Jag agerar mer som dörröppnare i den politiska världen och företagsvärlden. Om man ska gå in i andra länder, vilket vi har gjort, gäller det att förankra det högst upp. Karzai i Afghanistan. Thabo Mbeki i Sydafrika. Jag är rådgivare. Men indier leder och expanderar verksamheten.

Vilka resultat har ni nått?

– 228 000 kvinnor har organiserat sig i grupper, tränats och grundat 70 000 familjeföretag. I juli startade de 6 000 nya företag. Det är den högsta siffran hittills. Snittet i år har varit 4 000 i månaden.

Försörjer de sig på företagen?

– Javisst. De odlar kryddor som de säljer i plastpåsar, tillverkar ljus, armband till klockor, säljer torkade blommor, gör tegel, startar bagerier. De sysselsätter inte bara sig själva utan också familjemedlemmar, en syster, en bror, och inte minst maken som ser med delade ögon på det här. Vi har kört 11 000 barn genom våra transit schools och in i skolsystemet. Vi plockar ut dem ur barnarbete. Vi hade 20 skolor i början av året. Det är nu 35. Nu ska vi upp i 100.

Hur ser verksamheten ut om tio år?

– Gå fyra år framåt. Då ska vi ha skapat 1,3 miljoner jobb. Det påverkar nio miljoner människor om du räknar in familjerna. Det är Sveriges befolkning. På fyra år. Målet är att alla barn ska gå i skolan. Det är ett stort arbete. Det finns 300 000 barnarbetare i den här delstaten, Tamil Nadu. Om fyra år ska vi ha 4 000 medborgarcentra

med it-kiosker som täcker 20 miljoner bybor. 1,7 miljoner hushåll ska omfattas av sophantering, sortering och återanvändning.

Tusentals biståndsorganisationer har jobbat med otaliga modeller: skolor, arbete, lån ... varför har de misslyckats?

– Jag säger inte att alla har misslyckats. Vi arbetar med mikrofinansiering (små lån till fattiga utan säkerhet) och det gör många. I norra Indien kallas lånen en kvinnofälla. Kvinnorna lånar, männen tar pengarna och

super upp dem. Det accepterar vi inte. Vi har över 700 businesskonsulter som hjälper kvinnorna att välja rätt företagstyp, studera marknaden, hur man paketerar, distributionskanaler och allt detta. Det är där vi skiljer oss. Vi försöker kombinera banklånen med intensiv träning, uppföljning och coaching. Först när företagen går runt säger vi good bye och lycka till. Sen kommer nästa 100 000 kvinnor, och nästa 100 000 ... Att städsla marknadskrafterna för vagnen är en avgörande punkt för att lyfta de fattiga ur deras elände.

Hur mycket av din tid lägger du på biståndsarbete?

– 80–85 procent kanske. I övrigt sitter jag i General Motors styrelse och är rådgivare till ett antal regeringar och företag.

Hur ser en vanlig dag ut för dig?

– En vanlig dag i Indien, där jag är sju till tio dagar i stöten: Genomgång av de olika affärsområdena så att säga. Barnen. Kvinnorna. Möten med politiker, företag. Så brukar jag ta en eller två dar då jag försvinner ut i terrängen så att jag kan träffa kvinnor och fråga hur det funkar. De här kvinnorna, nedtryckta, med dåligt självförtroende åtminstone till en början, är förvånansvärt outspoken.

Hur mycket reser du per år?

– Om jag är tre månader i Indien är jag kanske två månader i Kina, Afghanistan, Sydafrika och USA och en del andra länder. I Sverige är jag inte så mycket. Det är på sommaren lite grann. Det är väl barnbarnen som är en magnet. Som nu i helgen när jag har träffat dem.

Jag har förstått att du råkade ut för ett bombattentat i Afghanistan.

– I Kabul, oktober förra året. Jag råkade bara vara i närheten. Det var en bilbomb. En hemsk upplevelse. Bilbomber kan vara ett ton högexplosivt ämne. Du får ett fruktansvärt tryck. När du läser om Irak där det dör 100 stycken på en gång frågar man sig hur det kan vara möjligt. Men explosionskraften kan bli så vansinnigt stor. Det är som kvartersbombarna under andra världskriget.

Hur nära var du?

– Ett par hundra meter. Man får en viss känsla för hur människorna lever i sådana länder. Hotet som hänger över dem. Och då är ändå Afghanistan ganska lugnt jämfört med Irak.

Hur mycket har du själv skänkt till Hand in Hand?

– 100 miljoner kanske.

Skattade pengar?

– Ja, vad skulle det annars vara?

Som du har skänkt?

– **Varför är du så förvånad över det?**

Det är mycket pengar.

– **Jo, men det är en stor verksamhet. De första åren var Hand in Hand inte alls känt. Det gick inte att skriva till Sida och Världsbanken och andra och be om pengar. Det gällde för oss att bygga upp en track record så att folk kunde se vad vi gjort. Det var nödvändigt med min insats i början, så att jag kunde ge**

marschorder: Kör! Bry er inte om pengarna. De kommer. Nu strömmar det in pengar från England, Amerika och Sverige, exempelvis.

Varför satte du som villkor för den här intervjun att jag inte fick ställa några frågor om din pension?

– Därför att jag är trött på att tjata om den.

Du uppfattas ofta som ett monster av effektivitet. Pratar du lika fort med din fru?

– Jag har lärt mig att de pratar ännu fortare i Tamil Nadu. Tamilspråket, det är ta-ta-ta-ta. De är välutbildade och duktiga på engelska men de pratar för jävligt med den här kulsprutemelodin.

Säger du: Stopp, jag hänger inte med?

– Javisst. Ibland frågar jag mig: Pratar de tamil eller engelska? Det är som med Erlander. Jag var med på en statsmiddag när Mitterrand (fransk premiärminister, sedan president) var här. Nån hade inbillat Erlander att fransmännen skulle uppskatta om han höll sitt middagstal på franska. Men Erlander var inget språkgeni och du förstår ju hur uttalet blev. Mitterrand begrep inte ett ord. Sen reste han sig för att hålla svarstal. Det är lustigt, sa han, när jag lyssnade på ditt tal verkade det som om en del ord liknade franskan. Han trodde att Erlander talade svenska!

[Peter Kadhammar](#)

Det här är jag

Namn: Percy Barnevik.

Ålder: 66.

Bakgrund: En av Sveriges viktigaste industrimän, bland annat drivande i sammanslagningen av Asea och schweiziska Brown Boveri till ABB. Det blev internationell skandal när hans pensionsavtal från ABB blev offentligt: 900 miljoner kronor. Barnevik betalade tillbaka cirka hälften av pengarna.

Familj: Fru, tre barn, sex barnbarn.

Bor: Lägenhet i London. "Det är världens knutpunkt."

Tjänar: "Vill inte gå in på det. Men det är naturligtvis inga stora summor längre."

Röstar på: "Det vill jag inte säga."

Läser: "The Bottom Billion" av Paul Collier. "Om världens fattigaste, de som lever på mindre än en dollar om dagen"

Favoritmusik: Gospel. "Jag lyssnar rätt mycket."

Favoritartisten är Mahalia Jackson.

Senast sedda film: "Minns inte. Går inte på bio så ofta."

Favoritmat: Kinesisk.

Bästa egenskap: "Det vill jag inte värdera."

Sämsta egenskap: "Det vill jag inte värdera, ha ha!"

Utskriftsdatum: 2007-11-12

Publicerad: 2007-09-08

Webbadress:

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article732811.ab>

Tipsa oss!

MMS & SMS: 71000

Mejla: 71000@aftonbladet.se

Ring: 08 - 411 11 11

© Aftonbladet Nya Medier